

MINÓSÍTETT TANTERV

Országos Közoktatási Intézet

TANTERV

Ez a tanterv az Országos Közoktatási Intézet tantervi adatbankjában az

OKI96JGYTFMŰV5-10

változat alatt szereplő minősített tanterv. E minősítéssel az Országos Közoktatási Intézet szakmai felelősséget vállal azért, hogy ez a tanterv az általa megjelölt NAT követelményeknek megfelel. Ez a kiadvány az adatbankban tárolt tantervből készült az Országos Közoktatási Intézet Információs Irodájában, Győrben.

Ez a tanterv elérhető a tantervi adatbankból a Profil 3.2 szoftver által is.

Ez a tanterv letölthető az OKI web szerveréről, címe: <http://www.oki.hu/>.

Felvilágosítás a tantervvel kapcsolatban:

Országos Közoktatási Intézet Program- és Tantervfejlesztési Központ
1051 Budapest, Dorottya u. 8., Tel: 118-6531 Fax: 118-6584 e-mail: oki@kih.c3.hu

Felvilágosítás a Profil szoftverrel kapcsolatban:

Mentor Informatika Kft.
1015 Budapest, Batthyány u. 14., Tel: 201-3707 Fax: 202 2047 e-mail: 100324.115@CompuServe.com

Felvilágosítás a tantervek OKI Home Page-en keresztül eléréséről:

Országos Közoktatási Intézet Információs Iroda
9022 Győr, Liszt F. u. 40., Tel és Fax: 96/315-844 e-mail: info@oki.hu

Művészetek

Bővíthető: Igen Kidolgozandó: -

Szerkezet: soros

Részei

Rajz 5-10.

2. oldal

Óraszám

Iskolai: 698 óra

Rajz 5-10.

OKI96JGYTFVK5-10

Szerkezet: soros

Részei

Rajz 5	8. oldal
Rajz 6	12. oldal
Rajz 7	17. oldal
Rajz 8	22. oldal
Rajz 9	27. oldal
Rajz 10	32. oldal

Óraszám

Iskolai: 349 óra

Megjegyzés

A 10 tanéves alapoktatás feladatait részben vagy egészben megvalósítható bármely iskola, tehát:

- általános iskolák
- a 4; 6; 8 osztályos gimnáziumok,
- szakközépiskolák,
- a 9. 10. tanévet vállaló szakoktatási intézmények megfelelő, osztályaiban alkalmazható ez a tanterv.

Javasolt óraszám évfolyamonként meghatározott.

A kidolgozottság mélysége "téma" szintű.

A téma kidolgozója:

Dr.Farkas Olga főiskolai adjunktus

Lázár Pál főiskolai docens

Papp György főiskolai tanár

Juhász Gyula Tanásképző Főiskola; Szeged, Boldogasszony sgt. 6.

Kiemelt közös követelmény

Hon és népismeret

Kapcsolódás Európához és a nagyvilághoz

Kommunikációs kultúra

Testi és lelki egészség

Környezeti nevelés

Pályaorientáció

Sajátos megközelítés

A tantárgy jellegéből adódóan a valóság belső és külső tulajdonságait, összefüggéseit, törvényszerűségeit vizuális megfigyeléssel és rajzi értelmezéssel kell megismerni. Ebből következik, hogy kiemelt szerepe van a tanulók egyéni megközelítésének, vizuális gondolkodásának, fantáziájának, teremtő képzetének.

Speciális feladatok: természet utáni tanulmányok, emlékezet utáni rajzok, természetes és mesterséges tárgyak egymáshoz és a környezethez való viszonyának vizsgálata, összefüggérendszer alkotó felhasználása, új tárgyak tervezése, kivitelezése, a vizuális kommunikáció megismerése, művészettörténeti és népművészeti alkotások elemzése, múzeumlátogatások, művészeti és műemléki témájú kirándulások.

Differenciált haladás

A tanterv átlagos képességű és érdeklődésű tanulók számára ajánlott. Ettől mindkét irányban el lehet térni. A haladás üteme, intenzitása rugalmasan változtatható. Az egyes konkrét feladatok lehetőséget adnak arra, hogy azt minden tanuló a saját képességének megfelelően oldja meg. Ez egyaránt biztosítja ugyanabban az osztályban a gyengébb és a kiemelkedőbb képességű tanulók fejlődését is.

Ajánlás

Kerettantervünk az alábbi vizuális-pedagógiai alapelvekre épül:

- A rajztanítás kulcsproblémájaként kezelendő vizualitás kérdésköre túlmutat a tantárgyi kereteken. A vizualitás nem egyszerűen a rajzoktatás alapfogalma, hanem az oktatás-nevelés egyik legfontosabb tényezője is.
- A megismerés-megértés folyamatának első, jelentős lépése a vizualitás, amely az ember teljes életét, élettevékenységét átfogja, sőt meghatározza.
- A vizuális kommunikáció a hétköznapi élet, a művészet, a tudomány nélkülözhetetlen eleme, hatékonysága meghatározza az egyes ember fejlődését.
- Tudományos kutatások és a napi pedagógiai tapasztalatok egyaránt bizonyítják, hogy a vizuális, esztétikai, művészeti oktatásban-nevelésben részesülő gyerekek nem csak teljesebb élet megélésére lesznek képesek, hanem jobb teljesítményeket érnek el más tárgyak tanulásában is.
- A rajztanítás hozzájárul a helyes képzetek kialakításához, megismerteti a világ "meglátásának" eszközrendszerét, elősegíti környezetünk valódi elsajátítását.
- A tantárgy tanításában döntő fontosságú a beállítódás, az attitűd, a ráhangolódás, az érzelmi azonosulás. A tanulók motivációs erőit széles skálán mozgósíthatjuk.

A tantárgyi program felépítése követi a NAT felépítését. Valamennyi osztályban a következő témák szerepelnek.

- I. Vizuális nyelv
- II. Kifejezés, képzőművészet
- III. Vizuális kommunikáció
- IV. Tantárgy- és környezetkultúra

A témák sorrendje nem jelenti azt, hogy ezeket föltétlenül ebben a sorrendben kell feldolgozni, továbbá azt sem jelenti, hogy az egyik téma teljes befejezése után lehet csak a másikat elkezdni. Pl. : művészettörténeti ismeretek tanítását a 7.- 10. osztályban a történelmi tanulmányokkal párhuzamosan kell tanítani. A többi téma óráit is lehet szétbontva, különböző időpontokban tanítani.

A tanmenet összeállításánál törekedni kell arra, hogy az órák anyaga változatos, a tanulók számára érdekes legyen.

Módszertani ajánlások

A tantárgyi program követelményei alkotó jellegű megvalósítást igényel a tanártól. A nagy nevelői szabadságot, a kiválasztott módszereket, a feladatok életkori sajátosságokhoz alkalmazkodását csakis nyitott, rugalmas pedagógiai tervezéssel, kreatív aktivitással lehet eredményesen tervezni és a gyakorlatban megvalósítani.

- A tantárgyi program tananyagának felépítése részben spirális, részben lineáris rendszerű. A rajzi feladatok, az előző ismeretanyagot egyre igényesebben egymásra építve követik egymást. Az érzéki megismeréstől, az elvonatkoztatás felé haladva kell törekednünk a tér, forma, szín sokoldalú vizsgálatával és ábrázolásával a lényeglátás igénylésével.
- Törekedni kell arra, hogy a rajzi feladatok az életkori (esetleg nembeli) sajátosságokhoz igazodjanak.
- A rajzolás és festés mellett kapjon fontos szerepet a háromdimenziós térben való művelés: a mintázás, a formaalakítás, a rendezés.

Az érzékletes ismeretszerzést, a valóság megfigyelését nagyméretű, jól látható, vagy kézben hordható modellanyaggal biztosítsuk.

- Nagyon fontos, hogy a technikák megválasztása változatos, a vizuális kifejezés célja és megvalósítása összhangba legyen.
- Biztosítsuk a személyiség kibontakozását segítő műhely-jellegű munkavégzést.
- Az ábrázolást, mint a gondolatcsere, a vizuális gondolatközlés mindennapi eszközét közelebb kell hozni a mindennapi élethez. Értse a tanuló a rajzi közlőnyelv elsajátításának értelmét, gyakorlati használatát.

- Szaktárgyunk hatékonysága, fontossága akkor teljes, ha megfelelő szintézist tudunk teremteni a többi tantárggyal, ha a történelemmel, az irodalomtanítással, zenével stb. koncentrálni választjuk ki és elemezzük a különböző korok jellegzetes alkotásait.

Kiemelten foglalkozunk a magyar művészettel, népművészettel és a művészettörténet néhány meghatározó személyiségével.

- Az elemzést lehetőleg múzeumban, eredeti műveken végezzük. Ha erre nincs mód, akkor jó minőségű, élményszerű diavetítések, műnyomatok alapján. Biztosítani kell annak feltételeit, hogy a műalkotások és a tanulók között személyes kapcsolat alakuljon ki, hogy a művek ki tudják fejteni hatásukat. A műelemzések is ezt segítsék elő.
- A művek megismertetését, az elemzést segítheti, ha cselekedtető feladatokat igénylünk a tanulóktól (pl. alaprajz, kompozíciós vázlat, építési szerkezet stb.).
- Ugyancsak fontos, hogy az elemzéseknél a szakmai megközelítés legyen döntő.
- Célszerű lehet olyan rajzi feladat, amellyel a tanulók komplex esztétikai érdeklődését kívánjuk felkelteni a környezet-, viselkedés-, zene-, irodalmi kultúra iránt.
- A rajz tantárgy iskolában betöltött szerepe, súlya a rajztanár személyiségétől és a szaktárgy tárgyi feltételeitől függ. Ezért lényeges a vizuális-esztétikai nevelés fontosságának megértése, elfogadtatása a tanulókkal, kollegákkal és szülőikkel.

Cél

A rajztanítás célja az egészségesen fejlett, harmonikus személyiség kibontakozásának serkentése, a tanult képességek rendszerének fejlesztése az egyéni szinteknek megfelelően a vizuális/esztétikai/művészeti nevelés eszköztárával. Ennek érdekében a három alábbi rész cél együttes realizálása szükséges:

- a.) A valóság racionális, elemző és érzéki megismerésére, önálló gondolkodásra képes, nyitott, a változó feltételekhez alkalmazkodni tudó tanuló formálása, aki megtanulta, hogyan hasznosíthatja ismereteit a munkájában, a mindennapi életben.
- b.) Vizuális kommunikációban jártas, a művészetet értő és szerető ember alakítása.
- c.) Környezetét esztétikusan alakítani képes, alkotni, társaival együttműködni tudó lelkes, érdeklődő és kitartó egyén nevelése, aki képes az elmélyült, kísérletező, felfedező, kreatív tevékenységre. Olyan személyiség fejlesztése, akinek az alkotás igénye és szükséglete is, aki a természettel és az emberekkel közvetlen kapcsolatot tart, a dolgok és információk átalakítása által új állapotokat, viszonyokat stb. hoz létre.

Részletesen ez az alábbi feladatrendszer megvalósítását jelenti a tanulók mindenkori aktuális szintjének megfelelően.

Követelmény

a, Az ember, a természet és a társadalom megismerése a szaktárgy sajátos eszközeivel. A valóság külső és belső tulajdonságainak feltárása, ok-okozati összefüggéseinek, törvényszerűségeinek megfigyelése és értelmezése. A holisztikus szemlélet alakítása.

b, A rajz tantárgy feladatkörébe tartozó képességcsoportok, az esztétikai érzékenység, az ízlés és a látáskultúra szisztematikus, következetes fejlesztése. A sikeres vizuális kommunikáció elemi feltételére (észlelés, ráismerés, felismerés és felidézés) építve a retranszformáció, a transzformáció, a rekonstrukció, a konstrukció, a produkció, a méretlátás, a térlátás, a gyakorlati célú (köznap, műszaki, tudományos) és a művészi, esztétikai jellegű képpalkotás, képolvasás képességeinek alakítása. A különböző ábrázoló rendszerek (műszaki jellegű rajzi tevékenységek, vizuális információs technikák, eltérő jellegű művészeti ágak stb.) vizuális nyelvének, jelrendszerének, történeti/történelmi korok és kultúrák kifejezési módjainak, stílusainak tanítása. Művészettörténeti és népművészeti ismeretek nyújtása. A munkában, a mindennapi életben használt, a tanulást segítő vázlatok, gráfok, hálók, diagramok stb. értelmezéséhez, optimális hatékonyságú vizuális közlemények létrehozásához szükséges további képességek fejlesztése, a jelek, jelrendszerek stb. vételéhez szükséges kódok megtanítása.

c, Az alkotóképesség összetevőinek fejlesztése (esztétikai intelligencia, érzékelési-észlelési fogékonyság, teremtő képzelet, esztétikai ítélet stb.). Változatos kifejezőeszközök és technikák megismertetése és gyakoroltatása annak érdekében, hogy a tanuló vizuális eszközökkel meg tudja fogalmazni érzéseit, gondolatait, képes legyen az önkifejezésre, a saját érdeklődésének megfelelő új irányokban való próbálkozásokra. A

művészi gondolkodásmód alapjainak megtanítása (lényeg és jelenség megkülönböztetése, tartalom és forma egysége stb.) A társművészetek (szerepjáték, mozgás, film, video, irodalom, zene stb.) bevonásával olyan feladatok beépítése, megoldatása is szükséges, ahol a tanuló átélheti a társaival való együttműködés szükségességét, gyakorolhatja annak módjait és lehetőségeit, melynek eredményeképpen képessé válik a közös alkotásra.

Vizuális nyelv

Alapvető képi kifejezőeszközök, ábrázolási módok kompozíciós eljárások megismerése és képességek ezek alkalmazására.

Kifejezés és képzőművészet

A mindennapi látványok esztétikumának és művészeti élményeknek a befogadása, átélése, műalkotások megítélése, a gondolatok és érzelmek vizuális kifejezése. Az esztétikai minőségekre nyitott magatartás.

A vizuális művészet műfaji tulajdonságainak megkülönböztetése, jártasság kiemelkedő műalkotások, jelentős művészek jellemző kifejező eszközeinek elemzésében. A művészetről alkotott vélemény kifejtése. Tájékozottság a művészettörténet nagy korszakaiban. Jártasság különböző kifejezőeszközök, technikák használatában.

Vizuális kommunikáció

Képesség vizuális jelenségek, információk megértésében és saját gondolatok közérthető megjelenítésében. Az információt megbecsülő, azt kritikusan szemlélő magatartás alapjainak elsajátítása. A legfontosabb ábrázolási eljárások és tervezési folyamatok önálló alkalmazása. A vizuális kommunikáció főbb műfajainak (sajtó, TV, metakommunikáció) ismerete.

Tanulmányrajzok készítésének, ábrák szerkesztésének, grafikai és színbeli kivitelezésének, makettek konstrukcionálásának műveleti készségei.

Tárgy és környezetkultúra

A mindennapi tárgyak, eszközök, épületek funkcióinak és jelentésének megértése. A személyes igényeknek megfelelő tárgy vizuális megjelenítése. A hazai és európai és az Európán kívüli tárgykultúra példáinak megismerésén keresztül mérlegelő és környezettudatos magatartás kialakítása.

Egyszerű tárgyak, terek megtervezésének képessége. Egyre önállóbb konstruáló képesség.

A közvetlen környezetben található tárgyakban a legfontosabb tervezési alapelvek (a forma, a rendeltetés, a jelentés, az anyag szempontjai) felismerése.

Képesség a tárgyak, árucikkek, épületek elemzésére, értékelésére. A történeti korszakok néhány jellemző tárgyának ismerete, a korstílus felismerése.

A környezetkultúra (építészet, tárgykultúra, népművészet)műfaji sajátosságainak megkülönböztetése.

Jártasság eszköz nélküli és kéziszerszámmal végzett anyagalakításban, szerelésben, építésben és modellkészítésben.

Előzmény

A vizuális nyelv alapelemeinek, kompozíciós eljárásainak ismerete.

A vizuális művészetek legfontosabb ágainak, műfajainak felismerése és megnevezése.

Az életkornak megfelelő szintű jártasság rajzolásban, festésben, mintázásban.

A síkbeli és térbeli ábrázolás konvencionális jelzéseinek biztonságos alkalmazása.

Egyszerű ábrák (tankönyvek magyarázó ábrái) olvasási képessége.

Jártasság egyszerű téri modell készítésének legegyszerűbb eljárásaiban.

Ismerni kell a legfontosabb anyagok (ceruza, toll, filctoll, festék, anyag, papírnyomat) lehetőségeit és ennek használatát.

Érdeklődjenek a képzőművészet és a népművészet iránt. Legyenek igényesek munkájukkal és környezetükkel szemben.

Tartalom

Az egyes osztályok tananyaga a kötelező anyagot tartalmazza. A kiegészítő tananyag meghatározására a tantágyi program teljes szabadságot biztosít. Ehhez a helyi személyi és tárgyi feltételeket kell figyelembe venni. Meggyőződésünk, hogy minden tanár azt tudja leghatékonyabban, a legnagyobb lelkesedéssel tanítani, ami hozzá a legközelebb áll, amihez a legjobban ért. Kiegészítő tananyag azért is hasznos, mert lehetőséget biztosíthat a tanulóknak egy-egy területen a komolyabb elmélyülésre. A teljesség igénye nélkül néhány lehetőség: tervező grafika, festés, mintázás, kerámia, textil, művészettörténet, népművészet, műszaki rajz, fotó, film, video stb.

A művészeti ismeretek tanítása a tanulók történelmi és részben irodalmi, zenei tanulmányaival összehangolva történik.

Az évi órakeret felosztása:

5.osztály	heti 2 óra	összesen 76 óra
6.osztály	heti 1,5 óra	összesen 57 óra
7.osztály	heti 1.5 óra	összesen 57 óra
8.osztály	heti 1.5 óra	összesen 57 óra
9.osztály	heti 1.5 óra	összesen 57 óra
IO.osztály	heti 1.5 óra	összesen 57 óra

A kiegészítő anyagra az óraszám 30%-a fordítható.

Értékelés

Szóbeli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az órai munka értékelése. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanulók munkájának értékelése, osztályozása szükséges, hiszen az osztályzat ösztönző jutalmazó szerepe ismert. A tanuló minden tevékenységét, erőfeszítését az osztályzat motiválja.

Az értékelések bírálatok a személyiség formálás fontos lehetőségei. Az osztályzat és a szóbeli értékelés is akkor éri el a célját, ha ösztönző jellegű, ha erőfeszítésre serkent, ha sikerélményt ad.

Feltételek

A tanárképző főiskolán végzett általános iskolai rajz tanár vagy Magyar Képzőművészeti főiskola illetve a Magyar Iparművészeti Főiskola tanárképző szakán végzett középiskolai rajztanár.

AJÁNLOTT TANESZKÖZÖK

Nevelői segédletek - ajánlott irodalom:

Aradi Nóra szerk.: A művészet története. Gótika és Távols-Kelet. Bp.: Corvina, 1992

Artner Tivadar: A barokk művészete. Bp., 1968.

Balogh András: A képzőművészeti giccs. Bp.: Gondolat, 1964

Burckhardt, J.: A reneszánsz Itáliában. Bp.: Képzőművészeti Alap, 1978

B.Szűcs Margit: Reneszánsz. Bp., 1985.

Dávid, A.R.: Az egyiptomi birodalmak. Bp.: Helikon, 1986

Denis, M.: A szimbolizmustól a klasszicizmusig. Bp.: Corvina, 1983

Dercsényi Dezső: Románkori építészet Magyarországon. Bp., 1972.

Domanovszky György: A magyar népi kerámia. Corvina

Farkas Olga: Rajzot tanítottam... Szeged, JGYTF, 1994

Forgács Éva: Kollázs és montázs. Műhelytitkok sorozat. Bp.: Corvina, 1976

Foss, C.-Magdalino, P.: Róma és Bizánc Bp.: Helikon, 1990

Fülep Lajos-Dercsényi Dezső-Zádor Anna: A magyarországi művészet története I.II. Bp.: Corvina, 1970

Gombrich, H.E.: A művészet története. Bp.: Gondolat, 1974

Gruze, J.: A művészet nyomában. Bp.:Móra, 1978

Harding,D.W.: Az őskori Európa. Bp.: Helikon, 1986

- Hoffmann, W.: A modern művészet alapjai. Bp., 1974.
- Jonhston, A.: Az archaikus Görögország. Bp.: Helikon, 1984
- Kádár Zoltán: Bizánci művészet. Bp.: Gondolat, 1972
- Koczog András: Mai magyar iparművészet. Bp.: Képzőművészeti Alap, 1975
- Komlós Andrásné: Tűzzománc. Bp.: Móra, 1980.
- László Gyula: Az őseember művészete. Bp., 1968.
- Ling, R.: A klasszikus görög világ. Bp.: Helikon, 1986
- Malonyai Dezső: A magyar nép művészete. Bp.: Helikon, 1985
- Marosi Ernő: Román kor művészete. Bp.: Corvina, 1972
- Molnár Albert-Németh Lajos: Művészettörténeti ABC Bp.: Terra, 1961
- Moorey, P.R.S.: Bibliai tájak. Bp.: Helikon, 1984
- Németh Lajos: A XIX.század művészete
- Pogány Frigyes: A szép emberi környezet. Bp.: Gondolat, 1976
- Read, H.: A modern festészet. Bp.: Corvina, 1965
- Read, H.: A modern szobrászat. Bp.: Corvina, 1968
- Solymár István szerk.: A képzőművészet iskolája I-II. Bp.: Képzőművészeti Alap, 1976
- Sonntag, S.: A fényképezésről. Európa, 1981.
- Szabados Árpád: Metszés és nyomtatás. Műhelytitkok sorozat, Bp.: Corvina, 1972
- Szalai Zoltán: A kockától az aktig. Bp.: Múzsák, 1986
- Szántó Tibor: A betű. Bp.: Akadémiai Kiadó, 1966
- Szelényi Károly: A fényképezés. Műhelytitkok sorozat. Bp.: Corvina, 1977
- Vasari, G.: A legkiválóbb festők, szobrászok, építészek élete Bp.: Helikon, 1973
- Vickers, M.: A római világ. Bp.: Helikon, 1985
- Zádor Anna: Klasszicizmus és romantika. Bp., 1976.
- Zádor Anna-Genton István szerk.: Művészeti lexikon. Bp.: Akadémiai Kiadó, 1966

Javasolt folyóiratok folyamatos figyelemmel kísérése:

Magyar Iparművészet. Havi folyóirat. Forra Tömegkommunikációs KFT

Művészeti, vizuális nevelés. Módszertani havi folyóirat. Az MROE Szakmai védnökségével kiadja: D. Kovács Júlia

Új Művészeti. Havi folyóirat. Bp.: Új Művészeti Alapítvány

Demonstrációs eszközök

Nagyméretű színes reprodukciók, diafilmek, mozgófilmek, videófelvételek, nagyméretű geometriai modellek (2-2db), modelállványok (3db) színes hátterekkel, színes drapériák (10db).

Kézimodellek: mértani testek, használati tárgyak, összegyűjtött termékek, természeti formák, személyes tárgyak, játékok. (Egy átlagos osztálylétszámnak megfelelő számban)

Felszerelések, fogyóanyagok

Tantermenként: Diavetítőgép, írásvetítő, vetítőállvány, vetítő vászon, hatékony elsötétítő függönyök, reflektorok, vízcsap. Vizes edények, agyagtároló edények, műanyaglapok, mintázófák, ollók, kalapácsok, fogók, kések (osztálylétszámnak megfelelő számban) kiállítási installáció (paravánok, posztamensek, keretek, üveglapok, lámpák, fehér vászon, viasz, elektromos vagy gáz melegítő).

Tanulói eszközök

Rajztábla, rajzlapok, színes papírok, ceruza, toll, filctoll, festékek, (vízfesték, tempera), ecsetek, ragasztó.

Tankönyvek

Környeiné Gere Zs.-Reegné Kuntler T. Tér-forma-szín Bp.: tankönyvkiadó, 1978

Az 5-10.-ik osztályig a tanterv szerinti tanítás ugyan azokat a személyi és tárgyi feltételeket igényli, ezért az egyes osztályoknál és az egyes témáknál ezt külön nem említjük.

Rajz 5

Bővíthető: Igen Kidolgozandó: Igen
Szerkezet: soros

Részei

5. I. Vizuális nyelv	9. oldal
5. II. Kifejezés, képzőművészet	10. oldal
5. III. Vizuális kommunikáció	11. oldal
5. IV. Tárgy- és környezetkultúra	12. oldal

Óraszám

Iskolai: 76 óra
Tanítási ciklus 2 óra / 1 hét

Megjegyzés

Az egyes óraszámoknál megadott óraszámok magukban foglalják a 70% kötelező és a 30% kiegészítő anyag óraszámát. A cél, a követelmény, az előzmény a teljes óraszámra vonatkozik, de tartalom csak a kötelező anyagot tartalmazza. A 30% kiegészítő anyag a helyi lehetőségek, a tanulók és a szaktanár érdeklődésének figyelembevételével szabadon tervezhető.

Kidolgozandó a 30% kiegészítő anyag tartalma.

Cél

A tanulók érzés és élményvilágának fejlesztése, képességek kialakítása ezeknek az érzéseknek vizuális megjelenítésére. A főbb művészeti ágak és képzőművészeti műfajok megismertetése.

A vizuális információk, összefüggések felismerése és ezeknek képi közlése. Képesség kialakítása egyszerűbb térbeli alakzatok létrehozására.

Követelmény

A tanulók ismerjék a legkorszerűbb képzőművészeti kifejezési eszközöket és azokat tudják gondolataik használni kifejezésére. Tudjanak egyszerűbb tárgyakat tervezni, készíteni és ábrázolni. Legyenek képesek az ekkor megfelelő anyagot, technikát kiválasztani. Ismerjék a festészet, szobrászat és grafika sajátosságait és ismerjék az alkotás létrehozásának folyamatát.

Előzmény

A vizuális nyelv alapelemeinek ismerete. A vizuális művészetek legfontosabb ágainak, műfajainak felismerése és megnevezése.

Az életkornak megfelelő szintű jártasság rajzolásban, festésben, mintázásban. A síkbeli és térbeli ábrázolás konvencionális jelzéseinek biztonságos alkalmazása.

Egyszerű ábrák (tankönyvek magyarázó ábrái) olvasási képessége.

Jártasság egyszerű téri modell készítésének legegyszerűbb eljárásaiban.

Ismerni kell a legfontosabb anyagok (ceruza, toll, filctoll, féték, anyag, papírnymot) lehetőségeit és ennek használatát.

Tartalom

A legalapvetőbb kifejezési eszközök lehetőségeinek, hatásának megismerése és gyakorlatban való felhasználása. Gondolatok, személyes érzések, élmények kifejezése. A képzőművészeti műfajok

megismertetése. Egyszerűbb grafikai, plasztikai eljárások alkalmazása. Egyszerű és tagolt tárgyak vonalas, tónusos és színes ábrázolása. Arányok és tömegviszonyok megfigyelése és kifejezése. Fontos, elvont vizuális információk megismerése. Egyszerűbb tárgyak tervezése és elkészítése. Modellézés.

Értékelés

Szöbéli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbeli értékelése és osztályzása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archiválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbeli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szóbeli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

Feltételek

Szöbéli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbeli értékelése és osztályzása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archiválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbeli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szóbeli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

5. I. Vizuális nyelv

Szerkezet: soros

Óraszám

Iskolai: 6 óra

Cél

A vizuális nyelv alapelemeinek, a művészi megjelenítés anyagainak és azok kifejező hatásainak ismerete.

Követelmény

Ismerjék a pont, vonal, folt, szín használatának lehetőségeit. Legyen jártasságuk a vizuális lehetőségek (szín, forma, textúra, faktúra) felismerésében és képesek legyenek ezek alkalmazására. Ismerje a 12 tagú színekört.

Előzmény

Tudjanak a tanulók különböző színeket, formákat, elrendezési módokat megkülönböztetni és megnevezni. Ismerjenek egyszerűbb kompozíciós eljárásokat és azokat a kifejezési szándéknak megfelelően tudják alkalmazni.

Tartalom

Egyszerűbb eszközök (ceruza, toll, filctoll, festék, anyag...) különböző felületek, faktúrák, textúrák játékos létrehozása (pontozás, vonalkázás, kaparás, dörzsölés, nyomtatás, leitatás, csurgatás, összemosás, benyomkodás, stb.) Az így létrehozott felületek kifejező hatásának vizsgálata (nyugodt, nyugtalan, szigorú, szertelen, mozgalmos, játékos, kötött, szabad, sejtelmes, érdekes, unalmas, stb.). A 12 tagú színekör.

Értékelés

Szöbéli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az órai munkák értékelése. Az önálló munka jutalmazása.

Feltételek

Szöbéli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbeli értékelése és osztályzása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archiválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbeli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szóbeli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

5. II. Kifejezés, képzőművészet

Szerkezet: soros

Óraszám

Iskolai: 22 óra

Cél

Élmények, gondolatok, elképzelések vizuális kifejezése, eligazodás a képzőművészet különböző műfajai között.

Követelmény

Jártasság síkbeli és térbeli alkotások létrehozásában és igényesség az eszközök használatában. A bemutatott műalkotásokban ismerjék fel a képzőművészet ágait. Legyen véleményük a művészetről és a művekről.

Tudjanak vázlatot készíteni.

Személyes élmények kifejezésének képessége.

Előzmény

Jártasság a ceruza, toll, kréta, vízfesték, agyag, gyurma használatában.

Tartalom**1. Alkotás:**

Személyes élmények rajzolása, a festés. Különböző hangulatok rajzolása, festése elvont megoldásban (szomorú, vidám, hideg, meleg...). Az alkalmazott anyagok hangulatkifejező hatásának felhasználása.

2. Befogadás, megismerés:

Jellemző műalkotások bemutatása és elemzése, a festészet, szobrászat és grafika köréből, különböző kontinensekről.

3. Technikák:

Vázolás, rajzolás ecsettel, tollal, filctollal, ceruzával. Különböző anyagok, eszközök együttes használata. Mintázás agyaggal, gyurmával. Monotípiák készítése.

Értékelés

Szöbéli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az órai munkák értékelése. Az önálló munka jutalmazása.

Feltételek

Szöbéli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbeli értékelése és osztályzása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archiválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbeli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szóbeli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

5. III. Vizuális kommunikáció

Bővíthető: Igen Kidolgozandó: Igen
Szerkezet: soros

Óraszám

Iskolai: 32 óra

Cél

A valóság megismerése megfigyelés és tanulmányozás útján. Összefüggések észrevétele. Legyenek képesek vizuális információkat közölni és befogadni.

Követelmény

Vegyenek észre tanulók a látványban formai, színbeli összefüggéseket. Tudják értelmezni az egyszerűbb tárgyak felépítését. Ismerjék az információközlés legfontosabb módjait és jellegzetességeit. Szerezzenek jártasságot a vonal- és foltképzésben.

Előzmény

Elemi szintű látvány és ábrázolási képesség. Jártasság egyszerűbb tárgyak rajzolásában és festésében megfigyelés alapján.

Tartalom

1. Alkotás:

Egyszerűbb tárgyak rajzolása és festése: az arány, szín, felépítés, a tárgyak egymáshoz és környezethez való viszonyának megjelenítése. Egyszerű metszetrajzok készítése. A tárgyról elől-, felül-, és oldalnézet készítése (pl.: Táska, gyufásdoboz, pohár, üveg, gyümölcsök, virágok, faágak, termések,...) Szoba, tanterem alaprajzának elkészítése. A méretarány. Információs táblák készítése (pl.: bejárat, kijárat, tornaterem,...)

2. Befogadás megismerése:

Egyszerűbb tartalmak (szomorúság, öröm, meglepetés, csodálkozás,...) megjelenítése gesztusokkal, jelbeszéddel, mimikával, testtartással, mozgással. Fotó és reprodukció gyűjtése a fenti témához kapcsolódva. Ezek szóbeli és írásos értékelése. A képi közlés szabályainak, konvencióinak tanulmányozása ábrákon, közismert jelekben, szimbólumokban, betű és szövegekben, egyszerű mozgóképi egységekben.

3. Technikák:

Szöveg és kép összeállítás, elrendezés. Dekoratív felületek létrehozása képekből és kivágott betűkből, szövegből.

Értékelés

Szóbeli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az órai munkák értékelése. Az önálló munka jutalmazása.

Feltételek

Szóbeli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbeli értékelése és osztályozása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archiválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbeli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szóbeli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

5. IV. Tárgy- és környezetkultúra

Szerkezet: soros

Óraszám

Iskolai: 18 óra

Cél

Kreatív gondolkodás és a kézügyesség fejlesztése, képességek kialakítása egyszerűbb tárgyak elkészítésével.

Követelmény

Egy tárgy elkészítéséhez tudja a tanuló a megfelelő anyagot, felszerelést, eszközt kiválasztani, a megfelelő formát és szerkezetet megtalálni. Jártasság egy kézműves technikában.

Előzmény

Néhány anyag, eszköz ismerete és jártasság ezek használatában (pl. papír, textil, fólia, agyag, kés, olló, ragasztó,...)

Tartalom

1. Alkotás:

Egyszerű tárgy tervezése, készítése. (pl.: ajándékdoboz, irattartó doboz...). Műanyag flakonból csonkolással, összeépítéssel különböző tárgyak, játékok készítése (állatok, járművek, stb.)

2. Befogadás megismerés:

A tágabb környezet tárgyainak tanulmányozása. A forma, funkció, felépítés, szerkezet vizsgálata. (Pl. játszótér, játszótéri eszközök: csúzda, mérleghinta, ...)

3. Technikák:

Papírmunkák (hálózatkészítés, hajtogatás, ragasztás, bevonás). Egyszerű fazekas munkák. Edények készítése felrakással. Különböző tárgyak összeépítése ragasztással.

Értékelés

Szóbeli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az órai munkák értékelése. Az önálló munka jutalmazása.

Feltételek

Szóbeli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbeli értékelése és osztályzása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archiválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbeli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szóbeli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

Rajz 6

Bővíthető: Igen

Kidolgozandó: Igen

Szerkezet: soros

Részei

6. I. Vizuális nyelv	14. oldal
6. II. Kifejezés, képzőművészet	14. oldal
6. III. Vizuális kommunikáció	15. oldal
6. IV. Tárgy- és környezetkultúra	16. oldal

Óraszám

Iskolai:	57 óra
Tanítási ciklus	3 óra / 2 hét

Megjegyzés

Az egyes óraszámoknál megadott óraszámok magukban foglalják a 70% kötelező és a 30% kiegészítő anyag óraszámát. A cél, a követelmény, az előzmény a teljes óraszámra vonatkozik, de tartalom csak a kötelező anyagot tartalmazza. A 30% kiegészítő anyag a helyi lehetőségek, a tanulók és a szaktanár érdeklődésének figyelembevételével szabadon tervezhető.

Kidolgozandó a 30% kiegészítő anyag tartakma.

Cél

A tanulók látásának és érzékelésének további fejlesztése. A valóságban vizuálisan érzékelhető összefüggések tanulmányozása és megismerése, képesség ezen összefüggések vizuális megjelenítésére. Ízlés és esztétikai igényesség fejlesztése.

Követelmény

Jártasságok összetettebb síkbeli alkotások létrehozásában. Időbeli és térbeli alkotások létrehozásában. Időbeli folyamatok, események képi feldolgozás. Jártasság magyarázó rajzok készítésében. Igényesség saját munkáikban és az eszközök használatában. Legyenek képesek eligazodni a környezet fontos, elvont vizuális információiban. Ismerjenek név szerint néhány alkotót és néhány műalkotást. Ismerjék a képzőművészet főbb műfajait.

Előzmény

Tudjanak egyszerűbb tárgyakat, gondolatokat síkban és térben megjeleníteni. Legyen véleményük a képzőművészeti alkotásokról és tudják azokat szóban megfogalmazni.

Tartalom

Összetettebb térbeli összefüggések vizsgálata és ábrázolása. Különböző típusú kompozíciók létrehozása. Képzőművészeti alkotások sajátosságainak további vizsgálata. Művészeti élmények képi, plasztikai feldolgozása. Animáció készítése. Tárgyakról előlnézeti, felülnézeti és oldalnézeti rajz készítése. Kézműves technikák megismerése.

Értékelés

Szöbéli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az órai munkák értékelése. Az önálló munka jutalmazása.

Feltételek

Szöbéli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbéli értékelése és osztályzása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archiválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbéli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szöbéli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

6. I. Vizuális nyelv

Szerkezet: soros

Óraszám

Iskolai: 4 óra

Cél

Jártasság kialakítása vizuális minőségek (szín, tónus, forma, felület) és a kompozíciós megoldások kifejező hatásának felismerésében és létrehozásában.

Követelmény

Ismerjenek a tanulók különböző kompozíciós megoldásokat. Tudjanak műalkotásokat összehasonlítani formai jegyek alapján.

Előzmény

Jártasság a rajzolásban és festésben. Tudjanak különböző hangulatú és karakterű felületeket létrehozni.

Tartalom

Ceruzával, festékkel, krétával, színes papír ragasztással, ... különböző jellegű kompozíciók létrehozása (szimmetrikus, aszimmetrikus, statikus, dinamikus, háromszög, átlós,...). A különböző típusú kompozíciók hatása. (festményen, plakáton, filmen)

Értékelés

Szóbeli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az órai munkák értékelése. Az önálló munka jutalmazása.

Feltételek

Szóbeli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbeli értékelése és osztályzása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archiválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbeli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szóbeli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

6. II. Kifejezés, képzőművészet

Szerkezet: soros

Óraszám

Iskolai: 20 óra

Cél

A természet és a társadalom megismerése, valamint műalkotások élvezete során szerzett személyes élmények vizuális megjelenítése. A képzőművészet alaposabb ismerete.

Követelmény

Fokozódó tudatosság a kifejező eszközök megválasztásában, alkalmazásában. Az ismertetett művészeti technikák felismerése, megkülönböztetése. Ismerjék a tanulók az alkotás létrehozásának folyamatát és a tanult technikák lényegét. Saját és társaik munkájában legyenek képesek a technikai kivitelezés minőségét megítélni. A bemutatott műalkotások felismerése, elemzése és megnevezése.

Előzmény

Ismerjék a képzőművészet ágait és azok jellemzőit. Tudjanak egyszerűbb érzelmeket rajzzal, festéssel kifejezni.

Tartalom

1. Alkotás:

Művészeti élmények (képzőművészet, színház, tánc, zene, irodalom) feldolgozása képi, plasztikai kompozíciókban. Egyszerű animációk készítése.

2. Befogadás, megismerés:

Műalkotások elemzése, művekről alkotott vélemény megfogalmazása.

A műfaji sajátosságok megfigyelése. (Szemléltetésre európai művészetben kívüli példákat is használjunk!)

A képzőművészet műfajai és technikái:

Festészet:

tájkép, csendélet, portré, csoportkép, zsánerkép, történelmi kép, bibliai kép, freskó, mozaik, olajfestmény, tempera, akvarell, kollázs, montázs

Szobrászat:

portré, egészalakos szobor, szoborcsoport, emlékmű, elvont térplasztika, körüljárható szobor, fülke szobor, dombormű, plakett, érem, érme bronz, márvány, fa, gipsz, terrakotta,

Grafika:

egyedi és sokszorosított grafika, alkalmazott grafika ceruza, toll, kréta, monotípiák rézkarc, rézmetszet, fémetszet, linóleummetszet, kőrajz, szitanyomat,...

3. Technikák:

Papír vagy linómetszet, papírpasztika, textilkompozíció, drótkompozíció, "talált tárgyak".

Értékelés

Szöveges ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az órai munkák értékelése. Az önálló munka jutalmazása.

Feltételek

Szöveges ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbeli értékelése és osztályozása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archíválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbeli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szóbeli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

6. III. Vizuális kommunikáció

Szerkezet: soros

Óraszám

Iskolai: 22 óra

Cél

A tanulók legyenek képesek a valóság érzéki megismerésére. Ennek érdekében keressék a látványban, a változásokban jelen levő összefüggéseket és azokat tudják vizuálisan ábrázolni. Legyenek képesek eligazodni a környezet fontos, elvont vizuális formáiban

Követelmény

Legyenek jártasak magyarázó rajzok készítésében. Tudjanak változást, folyamatot, fejlődést szemléltető ábrákat készíteni. Tudjanak vizuális információkat, közléseket értelmezni.

Előzmény

Tudják a tárgyakat arány, szín, felépítés, egymáshoz való viszony alapján megfigyelni, ábrázolni. Tudjanak egyszerű metszrajzokat készíteni. Ismerjék az információ közlés legfontosabb módját, jellegzetességét.

Tartalom

1. Alkotás:

Tárgyak felépítését, tagoltságát magyarázó rajzok és modellek készítése. Összetett formák leegyszerűsítése, egyszerű mértani testek együttesére. Hálózat készítés (pl.: fényképezőgép, videokamera, teherautó,...). Változást, fejlődést, működést, folyamatot szemléltető ábrák készítése szöveges magyarázattal (pl.: golyóstoll, töltőtoll, kávéfőző működése, a járás mozgásfázisainak ábrázolása). Képregény készítése.

2. Befogadás megfigyelés:

Az információ közlés különböző ágai, jellegzetességeik, lehetőségeik.

Egyedi: írás, műalkotás, tárgy

Sokszorosítás: könyv, reprodukció, plakát, képes folyóirat, film, video

Különböző tárgyak sajátos magyarázó rajzainak értelmezése.

3. Technikák:

Hálózatok szerkesztése, makettek összeállítása. Szöveg és kép esztétikus összekapcsolása. Képregény.

Értékelés

Szóbeli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az órai munkák értékelése. Az önálló munka jutalmazása.

Feltételek

Szóbeli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbeli értékelése és osztályozása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archiválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbeli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szóbeli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

6. IV. Tárgy- és környezetkultúra

Szerkezet: soros

Óraszám

Iskolai: 13 óra

Cél

Képesség kialakítása tárgyak kitalálására, megtervezésére, az elkészítés folyamatának végiggondolására.

Követelmény

Tudjon a tanuló az elképzelt tárgyról mások által értelmezhető tervrajzot készíteni. Pontos, kitaró munka a kivitelezésben. Legyenek tudatos szempontjai a fogyasztói döntésekhez.

A stílus és a forma közötti viszony felismerésének képessége.

Előzmény

Tudjon a tanuló egyszerű tárgyakat készíteni, az elkészítéshez szükséges anyagokat, felszerelést kiválasztani.

Tartalom

1. Alkotás:

Összetettebb tárgyak tervezése és készítése (makett). A forma és funkció kapcsolatának vizsgálata (pl.: különböző konkrét feladatoknak megfelelő bútorok, játékok stb.).

2. Befogadás megismerés:

A tágabb környezet rendeltetésének, formájának megértése (pl.: útkereszteződések, alul és felüljárók közlekedési lámpákkal különböző irányba haladó sávokkal, stb.). Az életmód és a tárgyi berendezés stílusa és formája közötti viszony felismerése.

3. Technikák:

Batkolás (pl.: pólók díszítése, csomózott, kötözött batikkal).

Értékelés

Szöbeli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az órai munkák értékelése. Az önálló munka jutalmazása.

Feltételek

Szöbeli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbeli értékelése és osztályozása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archiválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbeli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szöbeli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

Rajz 7

Bővíthető:	Igen	Kidolgozandó:	Igen
Szerkezet:	soros		

Részei

7. I. Vizuális nyelv	19. oldal
7. II. Kifejezés, képzőművészet	19. oldal
7. III. Vizuális kommunikáció	20. oldal
7. IV. Tárgy- és környezetkultúra	21. oldal

Óraszám

Iskolai:	57 óra
Tanítási ciklus	3 óra / 2 hét

Megjegyzés

Az egyes óraszámoknál megadott óraszámok magukban foglalják a 70% kötelező és a 30% kiegészítő anyag óraszámát. A cél, a követelmény, az előzmény a teljes óraszámra vonatkozik, de tartalom csak a kötelező anyagot tartalmazza. A 30% kiegészítő anyag a helyi lehetőségek, a tanulók és a szaktanár érdeklődésének figyelembevételével szabadon tervezhető.

Kidolgozandó a 30% kiegészítő anyag tartakma.

Cél

A látásnak, a vizuális értékelésnek, mint a valóság megismerésének legáltalánosabb formájának a fejlesztése. A vizuális nyelvezet alkalmazása. Jártasság a vizuális kommunikációban. Képesség és igény az esztétikum befogadására. A művészet szeretete. Az ízlés, az esztétikai ítéletalkotás fejlesztése.

Követelmény

A tanulók ismerjék meg a képzőművészet kifejező eszközeit, anyagait és alkalmazzák ezeket saját munkájukban. Fedezzék fel a kifejezési eszközökben rejlő tudatos és véletlenszerű kifejezési lehetőségeket. Egyszerűbb tárgyak arányainak, szerkezetének, karakterének megfigyeléseit legyenek képesek ábrázolni térszerűen mintázással, síkon síkszerű és térszerű megjelenítéssel. A megfigyelés, ábrázolás tapasztalatainak emlékezeti felidézésével, a karakteres formák alkotó jellegű felhasználásával legyenek képesek egyszerű kompozíció létrehozására. Ismerjék a háromnézetű vetületi ábrázolás lényegét, a metszetrajz és a szerkezeti rajz helyes alkalmazását. Tudjanak egyszerűbb betűkkel ízléses elrendezésben szöveget írni, grafikai fogásokat alkalmazni (kiemelés, redukálás stb.). A népi kultúra hagyományörző szerepének megőrzése, felismerése mellett próbáljanak ki néhány technikát. A történelmi ismereteket felhasználva ismerjenek meg műalkotásokat, fedezzék fel azok műfaji sajátosságait, saját munkájukban alkalmazzák ezek tapasztalatait. Az önálló munkáknál ismerjék fel a személyiségjegyeket, az igényességet, az ötletességet, a minőséget, ezt szóban is tudják megfogalmazni. Legyen ismeretük a művészet keletkezéséről, a művészet szerepéről a társadalomban. Ismerjék fel az őskori, a mezopotámiai, az ókeresztény, és a bizánci művészet főbb emlékeit. Név szerint tudják a legjelentősebb egyiptomi, görög, római művészeti emlékeket.

Előzmény

A vizuális nyelv alapelemeinek, a rajzolás, festés, mintázás egyszerűbb eljárásainak, a képzőművészet főbb ágainak és műfaji sajátosságainak ismerete. Jártasság az eszközök használatában, egyszerű tárgyak tervezésében és elkészítésében.

Tartalom

Az ábrázolás technikai eszközeinek megismerése, anyagok, eljárások tanulmányozása, kifejezési lehetőségeinek felfedezése (vonal, folt, szín). Egyszerűbb, majd összetettebb tárgyi jelenségek rajzos, síkbeli és térbeli megjelenítése. Az észlelt vizuális sajátosságok felidézése emlékezetből és továbbépítése képzeletben. Háromnézetű vetületi ábrázolás. A megismert téri formák hossz- és keresztmetszeti, szerkezeti jellegű ábrázolása. Betűrajzolás, szövegírás, alkalmazott grafikai tervek. Népművészeti ismeretek és gyakorlati tárgykészítés (fazekasság, bábkészítés, tojásfestés, hímzés, szövés). Illusztráció, díszlet, jelmez, maszk tervezése, "zenefestés", a már megismert irodalmi, zenei alkotásokhoz, akár drámajáték-szerű feldolgozással. Múzeumlátogatás, kirándulás műemlékekhez. Útvonalrajz, alaprajz, térkép, metszetrajzok értelmezése.

Művészeti ismeretek: őskori művészet, mezopotámiai, egyiptomi, görög és római művészet. Ókeresztény, bizánci művészet. A népvándorlás korának művészete. A művészet keletkezése. A mágia. Az antik és a keresztény mitológia alapjai. Szakrális és profán művészet. Az anyag, szerkezet, funkció és a forma viszonya az építészetben. A képzőművészet ágazatai, műfajai és technikái. A tér és az idő ábrázolásának problémái a képzőművészetben.

Értékelés

Szóbeli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbeli értékelése és osztályzása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archiválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbeli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szóbeli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

Feltételek

Szóbeli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbeli értékelése és osztályzása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archiválása, szemléltetésre való felhasználása.

Az órákon nyújtott szóbeli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szóbeli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

7. I. Vizuális nyelv

Szerkezet: soros

Óraszám

Iskolai: 6 óra

Cél

A természet és az emberi környezet érzéki, vizuális birtokba vétele. A valóságot ábrázoló vizuális nyelvezet elemeinek megismerése és ennek elemi alkalmazása.

Követelmény

Tudják alkalmazni a vizuális nyelv alapelemeit. Ismerjék az alapvető szintani ismereteket, a fény és az árnyék összefüggéseit, a nézőpont szerepét a látvány létrejöttében.

Előzmény

Ismerjék a vizuális nyelv alapelemeit. Legyen jártasságuk a vizuális minőségek (szín, forma, textúra), a kompozíciós megoldások kifejező hatásainak felismerésében. Tudjanak műalkotásokat összehasonlítani formai jegyek alapján.

Tartalom

Különböző megvilágítási módok szemléltetése (szembe fény, oldalfény, ellenfény, ön-és vetett árnyék). Egyszerű testek csoportjának tónusos ábrázolása különböző megvilágítás mellett. Szintani ismeretek: színek, színezet-, kiegészítő-, sötét-világos kontraszt. Néhány jelentős alkotás (festmény, épület, iparművészeti, népművészeti tárgy) szintani elemzése.

Értékelés

Szóbeli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbeli értékelése és osztályzása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archiválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbeli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szóbeli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

7. II. Kifejezés, képzőművészet

Szerkezet: soros

Óraszám

Iskolai: 18 óra

Cél

Gondolatok, érzelmek, hangulatok vizuális kifejezése. A képzőművészeti alkotásokban az esztétikum felismerése. A művészet iránti igény felkeltése. Igényesség a munkában.

Követelmény

Karakteres formák alkotó jellegű felhasználásával legyenek képesek egyszerű kompozíciók létrehozására. Az önálló munkában legyenek ötletesek és igényesek. Tudjanak kiválasztani egy konkrét feladat megoldásához legmegfelelőbb technikát. Saját és társaik munkáját tudják szóban elemezni. Legyen ismeretük a művészet keletkezéséről, a művészet szerepéről a társadalomban. Ismerjék fel a tanult művészeti korszakok főbb emlékeit. Név szerint tudjanak egy-egy jelentős egyiptomi, görög, római művészeti emléket megnevezni.

Előzmény

Ismerjék és tudják használni az egyszerűbb rajzi, festői eljárásokat (ceruza, toll, filc, akvarell, tempera, kréta, kollázs stb.). Ismerjék a képzőművészet főbb ágait, a festészet, szobrászat, grafika műfaji sajátosságait.

Tartalom

1. Alkotás

Illusztráció készítés, díszlet, jelmez, maszk tervezés irodalmi, zenei alkotásokhoz. Zeneművek hangulatának vizuális megjelenítése. Különböző hangulatok kifejezése vonallal, folttal, színnel (pl. hideg-meleg, vidám-szomorú stb.).

2. Befogadás, megismerés

A művészet keletkezése, a mágia. őskori művészet, mezopotámiai, egyiptomi, görög és római művészet. Ókeresztény és a bizánci művészet. A népvándorlás korának művészete. Antik és a keresztény mitológia. Szakrális és profán művészet. Az anyag, szerkezet, funkció és a forma viszonya az építészetben. Prekolumbián és a keleti művészet. A művészetről, a megismert művekről alkotott vélemény kifejtése.

3. Technikák

Rajzolás náddal, tollal, szénnel. Technikai kísérletek (az anyag lehetőségei és korlátai).

Értékelés

Szóbeli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbeli értékelése és osztályzása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archiválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbeli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szóbeli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

7. III. Vizuális kommunikáció

Szerkezet: soros

Óraszám

Iskolai: 22 óra

Cél

A tanulók legyenek képesek a valóság összefüggéseinek megismerésére. Saját gondolataikat, ítéleteiket legyenek képesek vizuálisan kifejezni és másokét megérteni. Megfigyelőképesség fejlesztése. Legyenek képesek eligazodni az emberi környezet vizuális információiban. Rendelkezzenek azokkal a technikai ismeretekkel, melyek segítségével gondolataikat, elképzeléseiket vizuálisan közölni tudják.

Követelmény

Tudjanak készíteni magyarázó rajzot egyszerűbb mechanikus szerkezetek (pl. harapófogó, metszőolló) működéséről. Karakter, testesség, térbeli helyzet megjelenítése. Jártasság nem vizuális eredetű ismeretek láthatóvá tételében. A háromnézeti vetületi ábrázolás alapjainak, a legfontosabb ábrázolási konvenciók

ismerete. Ismerjék a tömegkommunikáció főbb formáit. Tudják értelmezni a tankönyvek magyarázó ábráit. Jártasság vonal és folt képzésben, a ceruza, toll, ecset, kréta használatában, szerkesztőrajz készítésben.

Legyenek képesek felismerni a rendeltetés és a közlésmód összefüggéseit.

Előzmény

Jártasság magyarázó rajzok készítésében. Elöl, felül, oldalnézet ismerete. Jártasság a mértani eszközök használatában.

Tartalom

1. Alkotás

Egyszerűbb, majd összetettebb tárgyi jelenségek rajzos, síkbeli és térbeli megjelenítése. Természetes és mesterséges testek csoportjának rajzolása, festése. A megismert formák hossz-és keresztmetszetének ábrázolása. Piktogramok, emblémák tervezése. Grafikonok, magyarázó ábrák készítése.

2. Befogadás, megismerés

Térábrázolási konvenciók különböző korokban, kultúrákban. A tömegkommunikáció legfontosabb formái (könyv, sajtótermékek, plakát, film, video, TV, rádió). A tartalom a közlési szándék és a külső megjelenés összefüggése könyvekben, újságokon, plakátokon.

3. Technikák

Egyszerű betűtípusok, szövegírás. Egy-egy bonyolultabb betű megszerkesztése. Kompozíció kivágott betűk felhasználásával.

Értékelés

Szóbeli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbeli értékelése és osztályzása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archiválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbeli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szóbeli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

7. IV. Tárgy- és környezetkultúra

Szerkezet: soros

Óraszám

Iskolai: 13 óra

Cél

A tanulók ízlésének esztétikai és művészeti megismerő képességének fejlesztése. Igény kialakítása saját és tágabb környezetüknek esztétikusabbá tételére.

Követelmény

Értsék meg a környezetükben lévő tárgyakban az anyag, forma, funkció összefüggéseit. Legyenek képesek egyszerűbb modelleket készíteni. Összetett rendszer alapvető elemeinek és összefüggéseinek ismerete.

Ismerjék a magyar művészet fontosabb ágait. Népművészeti ismeretek (fazekasság, tojásfestés, hímzés, szövés).

Előzmény

Jártasság egyszerűbb tárgyak tervezésében és kivitelezésében.

Tartalom

1. Alkotás

Összetett rendszer (vár) tervezése. Egy összetett rendszer (vár) funkciói. A felhasználható anyagok. A tárgy (vár) és a környezet kapcsolata.

2. Befogadás, megismerés

Múltbéli tárgyak, épületek, várak rendeltetésének, üzenetének megértése. A művészettörténet nagy stílus korszakainak és formai jegyeinek ismerete egy-egy épület, tárgy példáján keresztül.

3. Technikák

Modellezés fából, fémből, textilből, gipszből.

Értékelés

Szóbeli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbeli értékelése és osztályzása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archiválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbeli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szóbeli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

Rajz 8

Bővíthető:	Igen	Kidolgozandó:	Igen
Szerkezet:	soros		

Részei

8. I. Vizuális nyelv	23. oldal
8. II. Kifejezés, képzőművészet	24. oldal
8. III. Vizuális kommunikáció	25. oldal
8. IV. Tárgy- és környezetkultúra	26. oldal

Óraszám

Iskolai:	57 óra
Tanítási ciklus	3 óra / 2 hét

Megjegyzés

Az egyes óraszámoknál megadott óraszámok magukban foglalják a 70% kötelező és a 30% kiegészítő anyag óraszámát. A cél, a követelmény, az előzmény a teljes óraszámra vonatkozik, de tartalom csak a kötelező anyagot tartalmazza. A 30% kiegészítő anyag a helyi lehetőségek, a tanulók és a szaktanár érdeklődésének figyelembevételével szabadon tervezhető.

Kidolgozandó a 30% kiegészítő anyag tartalma.

Cél

Képesség az ember, a természet és a társadalom vizuális megismerésére. A vizuális nyelvezet magasabb szintű ismerete és ennek alkalmazása. Jártasság a vizuális kommunikációban. Vizuális jelenségek, információk megértése és saját gondolatok közérthető megjelenítése. Művészeti élmények befogadása, átélése.

Követelmény

A tanulók ismerjék meg a térábrázolás lehetőségeit, tudjanak megfigyelt jelenségeket, összefüggéseket, szerkezeteket, arányokat és irányokat nézőpontjuknak megfelelően értelmezni és ábrázolni. Ismerjék meg és

alkalmazzák az ábrázolási konvenciókat. Legyenek képesek megjeleníteni gondolati tartalmakat különböző eszközökkel, eljárásokkal. Ismerjék fel a művészet szerepét a társadalom életében. Alkalmazzák saját munkáikban a műalkotások elemzése során tanult eljárásokat, kompozíciós megoldásokat, téralakítási módszereket. Fedezzék fel a népi hagyományok és a modern élet ellentmondásait, egymásra utaltságát, értékörző szerepét. Ismerjék a tananyagban szereplő művészeti korok főbb jellemzőit. Ismerjék fel a román, gótikus és reneszánsz műalkotásokat. Név szerint tudják a legjelentősebb alkotásokat és a legjelentősebb műveket. Legyenek képesek a műalkotásokat röviden elemezni.

Előzmény

A vizuális nyelvezet ismerete. A legfontosabb, alapvető technikai ismeretek. Jártasság a rajzolás, festés, mintázás eszközeinek használatában. A vetületi ábrázolás alapjainak ismerete. Jártasság egyszerűbb tárgyak arányainak, szerkezetének, karakterének megfigyelésében és ábrázolásában. A 7. osztály művészettörténeti anyagának ismerete. Elemi szintű jártasság modellezésben.

Tartalom

A tér különböző megjelenítése síkon és térben (plasztikusan). Különböző formakarakterű, bonyolult tárgyak, tárgycsoportok látszati ábrázolása. A látvány lényegének rajzos megragadása. Egyszerű mértani testek (henger, hasáb, kocka) axonometrikus rendszerben történő megjelenítése. Téralakítási, képalakítási, illusztrálási feladatokhoz különböző anyagok és műveletek megismerése és ötletes felhasználása. Ábrázolási ismeretek összehasonlítása. Színelméleti ismeretek és ezek kipróbálása (kontraszthatások, színharmóniák). Népművészeti (építészet, bútortart, faragás, pásztorművészet) alkotások elemzése. A kompozíció, mint a képi közlés formája (lehetőségei, konvenciói és szokásai). Művészeti ismeretek: A román kori művészet. Gótika. A reneszánsz művészet. A vallás és a művészet kapcsolata. A művészet, mint az adott kor kifejezője. Az egyéniség szerepe a művészetben.

Értékelés

Szóbeli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbeli értékelése és osztályozása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archiválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbeli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szóbeli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

8. I. Vizuális nyelv

Szerkezet: soros

Óraszám

Iskolai: 6 óra

Cél

A vizuális megismerőképesség fejlesztése. A vizuális nyelv alaposabb ismerete. E nyelvezet sajátosságainak ismerete.

Követelmény

A fény színmódosító szerepének ismerete és alkalmazása a plasztikus forma érzékletes megjelenítésében. Ismerjék a leggyakoribb érzéki csalódásokat. A művészeti stílus fogalma, fontosabb stílusjegyek ismerete.

Előzmény

Ismerjék a különböző megvilágítási módokat. Jártasság egyszerű tárgyak ábrázolásában. A 12 tagú szinkör ismerete.

Tartalom

Színkontrasztok (hideg-meleg, minőségi, mennyiségi). A fény színmódosító szerepe. A lokális és a valőr színek. Színkontraszt a fény és az árnyék színe között. Színreflexek. A színek hangulati szerepe. A stílus fogalmának értése. Az "előadásmód", az egyéni stílus, a korstílus formai jegyei művészeti alkotásokon és tárgyakon (a tanult művészeti korszakok jelentős alkotóinak elemzése). A leggyakoribb érzéki csalódások.

Értékelés

Szóbeli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbeli értékelése és osztályzása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archiválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbeli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szóbeli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

8. II. Kifejezés, képzőművészet

Szerkezet: soros

Óraszám

Iskolai: 18 óra

Cél

A képzőművészet iránti igény felkeltése. Jártasság a képzőművészet egyszerűbb kifejezési eszközeinek használatában. Képesség elemi esztétikai minőségek felfedezésére.

Követelmény

Tudjanak az egyéniségüknek megfelelő formai, technikai, alkotói módszereket kiválasztani. Tudják az időbeliséget, a mozgást érzékeltetni. Vegyék észre a különböző kultúrákban keletkezett műalkotásokban a hasonlóságot és a különbséget. Ismerjék fel a tanult művészeti korszakok főbb emlékeit. Név szerint tudjanak egy-egy román, gótikus, reneszánsz barokk emléket megnevezni. Ismerjék a legnagyobb alkotók legalább egy-egy művét.

Előzmény

Jártasság az egyszerűbb grafikai és festői eljárásokban. A 7. osztályban tanult művészettörténeti anyag minimális szintű ismerete.

Tartalom

1. Alkotás

Kompozíciók készítése a színösszhang, a színharmonia és a színkiemelés gyakorlására. A mozgás kifejezése. Fázisrajzok készítése. Egyszerű animáció. Személyes érzelmek, élmények kifejezése.

2. Befogadás, megismerés

A román, gótikus, reneszánsz és a barokk képzőművészet. Leonardo da Vinci, Michelangelo, Raffaello, Rembradt. A vallás és a művészet kapcsolata. A művészet, mint az adott kor kifejezője. A freskó és az olajfestés. A művészeti ágak, műfajok, műtípusok ábrázolási és kifejezési konvenciók kialakulása, a művészet szerepe a különböző korokban és kultúrákban.

3. Technikák

Sokszorosító technikák (linómetszet, rézkarc, rézmetszet, litográfia, szitanyomat stb.). Egyszerűbb sokszorosító eljárások gyakorlása (pl. papírmetszet, fóliakarc, linómetszet). Plasztikai játékok, gipszöntés.

Értékelés

Szöbéli ellenörzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbeli értékelése és osztályzása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archiválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbeli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szóbeli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

8. III. Vizuális kommunikáció

Szerkezet: soros

Óraszám

Iskolai: 22 óra

Cél

A tanulók legyenek képesek a valóság mind alaposabb érzéki megismerésére és a valóság vizuális ábrázolására. A vizuális, elemző, értelmező gondolkodás fejlesztése. Képesség saját elképzelések, gondolatok, tervek vizuális kifejezésére. Eligazodás a tömegkommunikáció különböző formái között. Képesség a rendeltetés és a közlésmód összefüggéseinek felismerésére.

Követelmény

Tudjanak értelmező, magyarázó rajzot készíteni mechanikusan működő szerkezetekről, összetettebb természeti formákról. Nagyobb méretű formák, összetettebb testcsoportok térbeli helyzetének kifejezése. Az axonometrikus ábrázolás alapjainak ismerete. Tudják "olvasni" a vetületi és az axonometrikus ábrákat. Legyenek képesek a látvány színviszonyainak megfigyelésére, elemzésére és ábrázolására. Jártasság egyszerűbb szöveg írásában. Tudjanak különböző technikákat együttesen alkalmazni. Ismerjék a vizuális ábrázolásra vonatkozó alapvető fogalmakat, kifejezéseket és ezek használatát. Jártasság a közlési szándékhoz leginkább illő és legcélszerűbb technikák kiválasztásában.

Előzmény

Egyszerű természetes és mesterséges formák testességének, térbeli helyzetének, szerkezetének ábrázolása. A vetületi ábrázolás alapjainak, a tömegkommunikáció legfontosabb formáinak, az egyszerűbb betűtípusok ismerete. Egyszerűbb grafikai és festői eljárások ismerete.

Tartalom

1. Alkotás

Több tárgy térbeli helyzetének ábrázolása (pl. természetes és mesterséges formákból álló csendélet). Nagyméretű testek csoportjának ábrázolása (pl. házak, szobabelsők). A fény színmódosító szerepe. A lokál szín, valör szín, színreflex (pl. csendélet festése). A levegő színmódosító szerepének alkalmazása, a levegő távlat (pl. tájkép házakkal). Összetettebb formák felépítésének, szerkezetének, működésének rajzi értelmezése (pl. golyóstoll, tűzőgép, mákgubó, fenyőtoboz stb.). Modell készítés. Axonometrikus rekonstrukció megadott vetületekből. Információs jelek, információs rendszerek tervezése.

2. Befogadás, megismerés

A térábrázolás konvenciói különböző korokban, kultúrákban. A színek lélektani hatása, szimbolikája a vizuális kommunikációban. Az axonometrikus ábrázolás.

Kiadványok, műsorok kategorizálása különböző szempontok szerint (tudományos, ismeretterjesztő, dokumentum, fikció, művészi).

3. Technikák

Szöveg és kép összekapcsolása. Rajzolás, festés, fotó, fénymásolás együttes alkalmazása (pl. meghívó, plakát stb.). Szövegírás tussal, letraszettel, fénymásolt, illetve kivágott betűkkel. A feladatnak legjobban megfelelő betűtípus kiválasztása. Betű-, és sortávolság, egalizálás.

Értékelés

Szövebeli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbeli értékelése és osztályzása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archíválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbeli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szóbeli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

8. IV. Tárgy- és környezetkultúra

Szerkezet: soros

Óraszám

Iskolai: 13 óra

Cél

Elemző és konstruáló képesség fejlesztése. Esztétikai igény összetett tárgyegyüttesek egységes szemléletű kialakítására. Ízlésfejlesztés. Igényesség a saját és a közösségi környezet kialakítására. Kreatív gondolkodás fejlesztése.

Követelmény

Az önálló gondolataikról, elképzeléseikről tudjanak vázlatokat, terveket készíteni. Adatok, források összegyűjtésének, terv, modell készítésének, formába öntésének képessége. Tudják az anyag-forma, funkció összefüggéseit alkalmazni elképzeléseiknek megvalósításában. Ismerjék a modell készítéséhez felhasználható anyagok, eszközök tulajdonságait, lehetőségeit és korlátait. Legyen ismeretük a népi építészetéről, bútortatról, fafaragásról, pásztorművészetről.

Előzmény

A vetületi ábrázolás alapjainak ismerete. Jártasság egyszerű tárgyak tervezésében és kivitelezésében.

Tartalom

1. Alkotás

Egy összetett tárgyegyüttes tervének elkészítése (alaprajz, nézetrajz, látványterv). A belső berendezés megtervezése. A környezettel való kapcsolat. Modell készítés.

2. Befogadás, megismerés

Összetett tárgyegyüttes (pl. családi ház) funkcióinak elemzése. A felhasználható anyagok tulajdonságai. A külső kép és a belső elrendezés kapcsolata. Az elképzelt tárgyi környezet rendeltetésének és üzenetének megértése, elemzése. A színek hangulati szerepének, a színharmóniának, a színek pszichikai hatásának szerepe egy ilyen együttes létrehozásában. Népművészet: építészet, bútortat, fafaragás, pásztorművészet.

3. Technikák

Modellezés, konstruálás fából, fémből, papírból, műanyagból, textilből stb. A különböző anyagok használatának, megmunkálásainak lehetőségei. Műszaki jellegű rajz.

Értékelés

Szöbéli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbeli értékelése és osztályzása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archiválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbeli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szóbeli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

Rajz 9

Bővíthető:	Igen	Kidolgozandó:	Igen
Szerkezet:	soros		

Részei

9. I. Vizuális nyelv	28. oldal
9. II. Kifejezés, képzőművészet	29. oldal
9. III. Vizuális kommunikáció	30. oldal
9. IV. Tárgy- és környezetkultúra	31. oldal

Óraszám

Iskolai:	57 óra
Tanítási ciklus	3 óra / 2 hét

Megjegyzés

Az egyes óraszámoknál megadott óraszámok magukban foglalják a 70% kötelező és a 30% kiegészítő anyag óraszámát. A cél, a követelmény, az előzmény, az egész óraszámra vonatkozik, de tartalom csak a kötelező anyagot tartalmazza. A 30% kiegészítő anyag a helyi lehetőségek, a tanulók és a szaktanár érdeklődésének figyelembevételével szabadon tervezhető.

Kidolgozandó a 30% kiegészítő anyag tartakma.

Cél

Képesség a látvány, jelenség, ábrák, vizuális információk értelmezésére, alkalmazására. A vizuális nyelvezet jellegzetes műfaji sajátosságainak ismerete. Az esztétikai érzékenység, a fantázia fejlesztése. Különböző korok képzőművészeti alkotásokban való kifejeződésének, tükröződésének felfedezése, más művészeti ágakkal való kapcsolata. Alkotói folyamat, alkotói módszerek ismerete.

Követelmény

A tanulók legyenek képesek egyszerű és összetett természetes és mesterséges tárgyakat megjeleníteni különböző ábrázolási rendszerekben, különböző ábrázolási technikák alkalmazásával. Tudjanak rekonstruálni, konkrét téralakító feladatokat létrehozni síkon és térben egyaránt. Legyen rendezett színismeretük, tudják a színeket ízlésesen alkalmazni saját alkotó munkájukban. Ismerjék a magyar népművészet néhány jellegzetes ágát és alkotásait, a célszerű és esztétikus tárgyformálás lényegét a népművészetben, az iparművészetben. Ismerjék meg korunk jellegzetes vizuális-technikai eszközeit, kifejezési lehetőségeit. Ismerjék a tananyagban szereplő korszakok főbb jellemzőit és ezek alapján ismerjék fel a jellegzetes épületeket, szobrokat, festményeket. Ismerjék a legjelentősebb alkotókat és azok főbb műveit. Értsék és ismerjék fel a művekben a művészet társadalmi meghatározottságát és a műalkotásokból tudjanak következtetni arra a korra, amelyben azok keletkeztek. Legyenek képesek egyes műveket hosszabban elemezni. Legyen véleményük, alkossanak esztétikai ítéletet a látott képekről. Fedezzék fel a forma, a szerkezet, a funkció összefüggéseit. Ismerjék a műszaki ábrázolás szerepét, egyszerűbb lehetőségeit. Ismerjék a színek szerepét és hatását a környezet alakításában és a művészetben. Legyenek képesek alapfokú esztétikai ítéletek önálló megfogalmazására. Ismerjék a főbb népművészeti tájegységek jellegzetességeit, közvetlen környezetük ilyen értékeit. Tudják

megfigyeléseiket, felismeréseiket, új gondolataikat vizuális jelekkel megfogalmazni, ismerjék fel a vizuális közlésmódok üzenetét. Legyen véleményük a látott műalkotásokról és ezt tudják megfogalmazni. Tudjanak műveket elemezni szóban és írásban. Legyen átfogó képük a művészet történetéről, a főbb korszakokról és a legjelentősebb alkotókról.

Előzmény

A 7-8. osztályban megismert vizuális nyelvezet készség szintű ismerete. Jártasság a vetületi ábrázolásban, az alkotói folyamatok, alkotói módszerek kipróbálásában. A 7-8. osztály művészettörténeti anyagának ismerete, tantárgyi koncentráció történelmi, irodalmi, zenei stb. ismeretekkel. Tudjanak saját szavaikkal egy műalkotást elemezni, ismerjék fel a tér és műalkotás közötti összefüggést.

Tartalom

A tárgyak és a környezet viszonya. Anyag, szerkezet, rendeltetés és a forma tanulmányozása, ábrázolása geometrikus és szabad formákon. Valóság-hű és céltudatosan elvont ábrázolás. Működési vázlatok, csonkolási feladatok, szerkezeti elemzések. Fázisrajzok, mozgásábrázolás. Tervezés, modellezés, építés, tárgykészítés és a környezetkultúra kapcsolata az alkotó munkában. A színek szerepe és hatása a művészetben, a környezet alakításában. Népművészeti alkotások elemzése (építészet, népviselet, tájegységek). Montázsok, kollázsok, mobilok, térkonstrukciók. A fotó és a képzőművészet kapcsolata (képkivágás, nagyítás stb.). Egy kor kultúrájának bemutatása, elemzése a történelmi, tudomány-technikai fejlődés és a művészetek, műalkotások keletkezése kapcsán (kultúrtörténet): rekonstrukció, szerepjátékok, modell és makettkészítés, stíluselemzés (vers, zene, szöveg, kép, tárgy, tánc stb.). A kompozíció a festészetben és a szobrászatban. Téralakítás az építészetben (makettkészítés). Művészeti ismeretek: a barokk művészet. A klasszicizmus művészete. Romantika és a realizmus. Az ellenreformáció és az abszolutizmus művészi tükröződése. Az eszme kifejeződése a képzőművészetben. Látvány-látomás. Hatalom-pompa. A felvilágosodás. A fény és az árnyék kifejező szerepe.

Értékelés

Szóbeli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbeli értékelése és osztályozása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archiválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbeli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szóbeli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

9. I. Vizuális nyelv

Szerkezet: soros

Óraszám

Iskolai: 6 óra

Cél

A vizuális elemzőképesség elmélyítése, összetettebb jelenségek, vizuális összefüggések felfedezése. A bonyolultabb természeti jelenségek ábrázolási nyelvezetének elsajátítása, technikai megvalósítása.

Követelmény

A látvány fény-árnyékbeli érzékelése, a színismeretek tudatos alkalmazása. Az ábrázolási konvenciók tudatos alkalmazása. Ismerjék és tudatosan alkalmazzák a síkbeli és térbeli komponálás esztétikai követelményeit.

Előzmény

Ismerjék fel az összetettebb térábrázolás fény és színviszonyait. Jártasságuk legyen összetettebb tárgyak képi-plasztikai megjelenítésében. Színharmóniák, színekontrasztok ismerete.

Tartalom

Szín és fényviszonylatok kölcsönhatása. Színek, formák képi egyensúlya, téralakító hatása. Textúra és faktúra a képi kifejezésben.

Értékelés

Szöbéli ellenörzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbeli értékelése és osztályzása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archiválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbeli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szóbeli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

9. II. Kifejezés, képzőművészet

Szerkezet: soros

Óraszám

Iskolai: 18 óra

Cél

A művészetek jelentősége az emberek életében. Különböző korok világképének tükrözödése a művészetekben. A képzőművészet műfajai, kifejezési lehetőségeinek rendszerezése. Alkotói folyamat, alkotói módszerek, sajátos technikai megoldások felismerése, kipróbálása. Eligazodás a tanult korok és műalkotások közötti összefüggések kapcsolatrendszerében tantárgyi koncentrációval (zene, irodalom, film stb.).

Követelmény

A képolvasásban és képalkotásban legyenek kreatívak, törekedjenek önálló kifejezésre. Ismerjék fel a tanult művészeti korszakok jellegzetes alkotásait. Név szerint tudjanak megnevezni egy-egy klasszicista, romantikus, realista műalkotást. Ismerjék a legjelentősebb művészek legalább egy-egy művét. Próbálkozzanak egyéni esztétikai ítéletek alkotásával - indokolják véleményüket, vegyék észre a kifejezés és a megjelenési forma sajátosságait. A saját munkáikban is használják fel az elemzések során felfedezett alkotói módszerek tapasztalatait.

Előzmény

Készség egyszerű grafikai és festői eljárásokban. A 7-8. osztályban tanult művészettörténeti (történelmi, irodalmi) anyag ismerete.

Tartalom**1. Alkotás**

A kifejezés eszközei a képzőművészetben. Téralakítás, kiemelés-alárendelés. Redukált és átírt formák. Anyagszerűség a kifejezésben. Lelkiállapot, életérzés, elvont gondolatok kifejezése különböző témákban.

2. Befogadás, megismerés

Klasszicista, romantikus, realista képzőművészet. Pollack Mihály, Delacroix, Goya, Munkácsy, Daumier. Antik és reneszánsz elemek, mitológiai témák - az érzelmek és a valóság kifejezése. Történelmi kép, életkép. A fotóművészet. Az alkotás folyamata, alkotói módszerek. Esztétikai értékitételek szóbeli kifejtése a tanult művekkel kapcsolatban.

3. Technikák

Térplasztikák tervezése. Kísérletezés a színes papíryanagok és festési eljárások kombinációjával.

Értékelés

Szöbéli ellenörzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbeli értékelése és osztályzása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archiválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbeli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szóbeli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

9. III. Vizuális kommunikáció

Szerkezet: soros

Óraszám

Iskolai: 22 óra

Cél

A tanulók legyenek képesek a valóság összefüggéseinek, vizuális lényegének észrevételére, a kifejezés érdekében a legmegfelelőbb méret, kifejezőeszköz, megoldásmód alkalmazására. Tudatosan szemlélődjenek a reklámok, a tömegkommunikáció, a képi eszközök világában. Ismerjék a vizuális lényegkiemelés lehetőségeit, ezeket tudják alkalmazni saját munkájukban.

Követelmény

Legyenek képesek bonyolultabb téri szerkezetek értelmező és magyarázó jellegű megjelenítésére. Emlékezet alapján is legyenek képesek térkonstrukciókat alkotni, létrehozni, rekonstruálni. Legyenek képesek ízlésítéleteik megfogalmazására. Ismerjék a mozgás-változás ábrázolási lehetőségeit, a fázisrajzok információs hatását. Ismerjék a háromképsíkos vetületi ábrázolás és az axonometrikus ábrázolás alapjait, tudjanak ilyen ábrákat értelmezni. Jártasság esztétikus szövegírásban és reklámok elemzésében. Legyenek képesek összetettebb, bonyolultabb formavilágú természetes és mesterséges elemek alkotta látvány formai elemzésére, szerkezeti, tónusbeli és színbeli megjelenítésére. Tudják szakszerűen szóban is megfogalmazni az ábrázolás közben felhasznált technikai és ábrázolási folyamatok lényegét. Legyenek képesek szóbeli elemzéssel értékítéletet megfogalmazni saját és társaik munkájáról.

Ismerjék a tömegkommunikáció lényeges vonásait.

Előzmény

Bonyolultabb szerkezetű, összetettebb forma és színvilágú természetes és mesterséges térformák térbeli helyzetének, szerkezetének ábrázolása. Jártasság a vetületi és az axonometrikus ábrázolás ismeretében. Szerkezeti, emlékezeti és működésrajzok ismerete. A tömegkommunikáció vizuális közléseinek értelmezése. Esztétikus szövegírás ismert betűtípussal. Jártasság egyszerűbb grafikai és festői megoldásokban.

Tartalom

1. Alkotás

Összetettebb természetes és mesterséges térformák megjelenítése ismert grafikai, festői eljárásokkal. Nyitottabb belső térben elhelyezkedő tárgycsoportok, bonyolultabb téri és formai szerkezetek megjelenítése - szerkezeti tónusos és színbeli értelmezése (pl. folyosó-, udvarrészlet). Képszerű megjelenítés megismert tárgyak, terek fantáziabeli átrendezésével. Természeti térformák és létrehozott mesterséges formák kapcsolatának, szerkezetének elemzése, alkotó jellegű, rajzi továbbgondolása (pl. vasbeton héjszerkezetek, organikus építészet stb.). Rekonstrukció vetületből.

2. Befogadás, megismerés

Az akusztikusan és vizuálisan megjelenő reklámok közlőnyelvének vizsgálata, hatásmechanizmusának elsajátítása, értelmezése. A tömegkommunikáció képi közléseinek elemzése.

3. Technikák

Szövegírás tussal, pálcával, ecsettel. Szövegfelt és kép együttes felhasználása fénymásolt vagy kivágott betűkkel. Betűritmus, szövegfelt elrendezése, kiemelések (esetleg szövegszerkesztés számítógéppel).
Betűtípusok arányrendszere (magasság, szélesség, szárvastagság, karakter).

Értékelés

Szöbéli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbéli értékelése és osztályzása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archiválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbéli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szöbéli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

9. IV. Tárgy- és környezetkultúra

Szerkezet: soros

Óraszám

Iskolai: 13 óra

Cél

Fogékonyság fejlesztése újszerű tárgyak, szokatlan szerkezetek, jövőbéli konstrukciók tervezésére. Kreatív konstruáló képesség kibontása, megalapozása. A művészi gondolkodásmód alapjainak megtanítása (lényeg és jelenség megkülönböztetése, tartalom és forma egysége). Esztétikus környezetalakítás, öltözködés és viselkedéskultúra kialakítása.

Követelmény

Legyenek igényesek saját és mások munkájával szemben. Tudjanak önálló vizuális elképzeléseikről, terveikről értelmes vázlatokat készíteni. Ismerjék meg és alkalmazzák saját munkájukban az ötlettől - a kivitelezésig terjedő alkotói folyamatot. Ismerjék az anyagszerűség fogalmát, a célnak megfelelő technika alkalmazását. Konstrukciók tervezésénél, kivitelezésénél biztonságosan használjanak kéziszerszámokat, barkácsgépeket.

Előzmény

Ismerjék a vetületi és az axonometrikus ábrázolás alapjait. Szerkezeti-, és működésrajz készítésben jártasságuk legyen. Ismerjék a tárgy vagy eszköz tervezésének, kivitelezésének alkotó folyamatát. Ismerjék hazánk főbb népművészeti tájegységeit és a népi viseleteket.

Tartalom

1. Alkotás

Formai tervezés - (variációk, ötletek) - látványterv. Vetületi rajz, metszetrajz, működésrajz készítése a tervezett tárgyról. Külső és belső részletek formai és színbeli tervezése. Modellkészítés.

2. Befogadás, megismerés

Valós szükségletek felismerése (saját maga vagy családtagja számára) és meghatározása. Működő szerkezet tervezése. A tervezett használati tárgy rendeltetése, esztétikai elvárások, forma és funkció egymásra utaltsága. Használhatóság - célszerűség a tervezésben. Empátia a probléma-felismerésben, a legmegfelelőbb terv kiválasztása, a szakszerű kivitelezés folyamata. A színek hangulati szerepe, színösszhang, színizlés. Működő szerkezet (pl. kisautó, repülőmodell stb.) funkcióinak elemzése. A beépített anyagok tulajdonságai.

Népművészet: viseletek, tájegységek.

3. Technikák

Anyagmegmunkálás, szerelés eszközei. Felhasznált anyagok megmunkálási lehetőségei (fa, fém, textil, papír, műanyag).

Értékelés

Szöbéli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbeli értékelése és osztályzása. A legjobb munkák kiállítás, pályázatokra küldése vagy iskolai archiválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbeli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szóbeli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

Rajz 10

Bővíthető: Igen Kidolgozandó: Igen
Szerkezet: soros

Részei

10. I. Vizuális nyelv	33. oldal
10. II. Kifejezés, képzőművészet	34. oldal
10. III. Vizuális kommunikáció	35. oldal
10. IV. Tárgy- és környezetkultúra	36. oldal

Óraszám

Iskolai: 57 óra
Tanítási ciklus 3 óra / 2 hét

Megjegyzés

Az egyes óraszámoknál megadott óraszámok magukban foglalják a 70% kötelező és a 30% kiegészítő anyag óraszámát. A cél, a követelmény, az előzmény a teljes óraszámra vonatkozik, de tartalom csak a kötelező anyagot tartalmazza. A 30% kiegészítő anyag a helyi lehetőségek, a tanulók és a szaktanár érdeklődésének figyelembevételével szabadon tervezhető.

Kidolgozandó a 30% kiegészítő anyag tartakma.

Cél

Vizuális jelenségek megértése és saját gondolatok közérthető megjelenítése a vizuális nyelvezet legjellemzőbb eszközeivel. A tervezés elemeinek önálló alkalmazása (anyag, szerkezet, forma, használhatóság). Művészeti korszakok jellegzetes műveinek ismerete, a korstílus felismerése kiemelkedő műalkotások, jelentős művészek kifejezőeszközeinek elemzésével. Alkotó képi gondolkodás és a képzelet tovább fejlesztése. A tárgyak, képzőművészeti alkotások nyelvének megértése (művészi kifejezés). Jártasság a műelemzésben, a műélvezetben.

Követelmény

A tanulók tudják a térrel, színnel kapcsolatos megfigyeléseiket képi formában az ábrázolási rendszerek valamelyikével kifejezni. Fedezék fel a forma, a szerkezet, a funkció összefüggéseit. Ismerjék a műszaki ábrázolás szerepét, egyszerűbb lehetőségeit. Ismerjék a színek szerepét és hatását a környezet alakításában és a művészetben. Legyenek képesek alapfokú esztétikai ítéletek önálló megfogalmazására. Ismerjék a főbb népművészeti tájegységek jellegzetességeit, közvetlen környezetük ilyen értékeit. Tudják megfigyeléseiket, felismeréseiket, új gondolataikat vizuális jelekkel megfogalmazni, ismerjék fel a vizuális közlésmódok üzenetét. Legyen átfogó ismeretük a modern művészetéről. Legyenek nyitottak korunk művészetének a befogadására. Legyen véleményük a látott műalkotásokról és ezt tudják megfogalmazni. Tudjanak műveket

elemezni szóban és írásban. Legyen átfogó képük a művészet történetéről, a főbb korszakokról és a legjelentősebb alkotókról.

Előzmény

Látványok, jelenségek, érzelmek, elvont gondolatok térbeli és síkbeli kifejezésének jártassági szintje. A látvány, a megismert műalkotások, a saját és a társak alkotásainak leíró és elemző képessége. Jártasság a kifejezőeszközök használatában, a műszaki jellegű rajz és a tanult ábrázoló geometriai rendszerek alkalmazásában. Tájékozottság a rajz-, és a többi tantárgy (tudomány) esztétikai-, vizuális ábrázolással kapcsolatos egymásrataltságáról. A 7-8-9. osztály művészettörténeti anyagának ismerete, szóbeli elemzőképesség. A művészetek iránti érdeklődési készség.

Tartalom

Nagyobb belső és külső terek, természeti formák tanulmányozása, ábrázolása az ok és okozat összefüggésében. Összetettebb színviszonyok, forma és tömegviszonyok képszerű megjelenítése. Rekonstrukció, modell és makettkészítés - formatervezés. Természet és megformált emberi környezet esztétikuma, kölcsönhatása. Környezetkultúra - öltözködés és lakberendezés a színismeretek tudatos alkalmazásával. Betű, plakát, transzparens, jelvény, címer, embléma, monogram tervezés. A műalkotások anyagai, technikái, kifejező eszközei, műfaji sajátosságai. Hagyomány és korszerűség irodalmi, zenei és képzőművészeti alkotások elemzésével, illusztráció készítése zenéhez, vershez. Népművészet, iparművészet - emberi környezet. Fotó, film, tévé, video műfaji sajátosságai. Műalkotás, mestermunka, giccs.

Művészeti ismeretek: impresszionizmus, posztimpresszionizmus, szecesszió, kubizmus, expresszionizmus, szürrealizmus, tasizmus, absztrakt művészet, korunk művészete, modern és posztmodern építészet. Új anyagok, új eljárások, új technikai megoldások szerepe a művészetben. A tartalom és a forma a művészetben.

Értékelés

Szóbeli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbeli értékelése és osztályzása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archiválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbeli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szóbeli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

10. I. Vizuális nyelv

Szerkezet: soros

Óraszám

Iskolai: 5 óra

Cél

A teljes látható és láthatóvá tett tárgy és jelenségvilág (a természet, a mesterséges környezet, a képzelet világa) használata és vizuális alakítása, kifejezése. Felkészülés a sokféle látásélmény befogadására, célszerű hasznosítására és kifejezésére.

Követelmény

A megfigyelési, leíró, elemzési, értelmezési és ítéletalkotási képességek. Alapvető képi ábrázolásmódok, kompozíciós eljárások ismerete.

Ismerjék a vizuális nyelv, a verbális és a zenei kifejezés hasonló és sajátos vonásait.

Előzmény

Ismerjék az alapvető képi kifejezőeszközöket (anyagok, technikák). Legyen jártasságuk bonyolultabb formavilágú természeti és mesterséges térformák, szerkezetek ábrázolásában, a fény és színviszonyok elemzésében, formaalakító, térábrázoló lehetőségeiben.

Tartalom

Síkbeli és térbeli kifejező eszközök: vonal, levegő és szintárvlat. Formaredukciók, absztrakt formák. Különböző típusú kompozíciók (festmény, plakát, fotó, video) stílusjegyei. A vizuális nyelv sajátosságai összevetve a verbális, illetve a zenei kifejezési formákkal. A keletkezett műalkotás értelmezésének gondolati, formai összefüggései (kontextus). A színek szerepe, jelentése az élővilágban, a környezetalakításban, az alkalmazott művészetben és a reklámban.

Értékelés

Szóbeli és rajzi megnyilatkozás egyéni és kollektív formái. Önálló megfigyelés, ötletes megoldás jutalmazása.

Feltételek

Szóbeli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbeli értékelése és osztályzása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archiválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbeli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szóbeli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

10. II. Kifejezés, képzőművészet

Szerkezet: soros

Óraszám

Iskolai: 18 óra

Cél

Lelekiállapot, életérzés, elvont gondolatok vizuális kifejezése különböző műfajban, technikában. Az alkotás folyamata, alkotói módszerek elemzése, ismerete. A műelemzés legfontosabb módszerei. Saját szavakkal műalkotások elemzése.

Követelmény

A megismert kifejezési módok célszerű kreatív és önálló felhasználása. Munkáikban, kifejezési kísérleteikben tudják egyéniségüknek megfelelően kiválasztani és alkalmazni az anyagszerűség, a rendeltetés, az esztétikum követelményeit. Ismerjék fel a különböző korok világképének tükröződését a képzőművészet és a társzművészetek kapcsolatában. Érdeklődjenek az alkotók sajátos technikai megoldásai iránt, próbáljanak ki néhány különleges eljárást. Ismerjenek név szerint jelentős alkotókat, azok műveit. Legyenek tájékozottak stílusirányzatokban. Legyen igényük és érdeklődésük képzőművészeti könyvek-, filmek-, video, kiállítások megtekintésére.

Tudjanak saját szavaikkal egy műalkotást elemezni.

Előzmény

Az eddig tanult kifejezőmódok, vizuális ismeretek önálló alkalmazása saját munkában. A 7-8-9. osztályban tanult művészettörténeti anyag ismerete.

Tartalom

1. Alkotás

Lelkiállapot, életérzés, elvont gondolatok kifejezésének kísérletei különböző témákban és ábrázoló eszközökkel. Illusztráció készítés vershez, meséhez, zenéhez.

2. Befogadás, megismerés

Az impresszionizmus, posztimpresszionizmus, szecesszió, a kubizmus, a realizmus, a szürrealizmus, a tasizmus és az absztrakt művészet. Picasso, Paul Klee, Le Corbusier, Vasarely, Barcsay, Derkovits, Makovecz munkássága. Kor és műalkotás összefüggése. Új anyagok, új eljárások, új technikai megoldások a művészetben. Hagyomány és korszerűség. A műelemzés legfontosabb módszerei. Személyes élmény szóbeli kifejezése, esztétikai értékítélet. Az alkotás folyamata, alkotói módszerek.

3. Technikák

Az előző osztályokban megismert és alkalmazott technikák alkotó jellegű felhasználása (rajzolás, festés, plasztikai munkák, grafikai eljárások, konstruáló jellegű megoldások). Ismerkedés a fotóval, videoval, számítógéppel.

Értékelés

Szóbeli és rajzi megnyilatkozás egyéni és kollektív formái. Önálló megfigyelés, ötletes megoldás jutalmazása.

Feltételek

Szóbeli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbeli értékelése és osztályzása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archiválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbeli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szóbeli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

10. III. Vizuális kommunikáció

Szerkezet: soros

Óraszám

Iskolai: 23 óra

Cél

Szerezzenek jártasságot a műszaki jellegű ábrázolás alapjaiban. Legyenek gyakorlottak a műszaki jellegű közlőnyelv olvasásában. Legyen rendszerezett térszemléletük. Ismerjék fel és alkalmazzák a térábrázolás jellemző módjait. Legyen jártasságuk a tömegkommunikáció vizuális közléseinek helyes értelmezésében, kritikus megítélésében, a reklámok álló és mozgókép nyelvi anyagának elemzésében.

Követelmény

Ismerjék a műszaki rajz technikáját. Tudjanak összetett téri viszonyokról, bonyolultabb tárgyokról minden eddig tanult ábrázolási rendszerben vizuális információt közölni (távlati, vetületi, axonometrikus, rekonstrukciós ábrázolás). Jártasságuk legyen a képi kifejező és közlőnyelv olvasásában, alkalmazásában (alapvető vizuális elemek, jelek, jelek rendszerének értelmezése). Ismerjenek meg új, eddig nem alkalmazott technikákat és azok kifejezési lehetőségeit (papírmasé, világítástechnika, elektronikus médiumok stb.). Jártasságuk legyen a mozgás, a hang, a fény és statikus látványelemek alkalmazásában. Ismerjék a művészettörténet sajátos kifejezőeszközeit, stílusjegyeit, jellegzetes térábrázolásait. Gyakorlottan értelmezzenek ábrákat nyomtatványokban, reklámokban, mozgóképanyelv anyagaiban. Ismerjék a népművészet jelrendszerét. Legyen jártasságuk az esztétikai értékek felismerésében, létrehozásában, élvezetében.

Előzmény

Jártasság kisebb és nagyobb térrészek, téri együttesek adott nézőpontból, vagy elképzelés alapján való ábrázolásában. A térábrázolási konvenciók, fény és színviszonylatok ismerete. Jártasság a műszaki rajz technikájában. A tömegkommunikáció képi közléseinek ismerete. Többféle betűtípus és a folyamatos szövegírás esztétikai feltételeinek ismerete. Jártasság grafikai és festői eljárások ismeretében.

Tartalom

1. Alkotás

Belső és külső térrészek, formaegyüttesek, térkompozíciók ábrázolása (belső tér, táj, építmények). A horizont, a nézőpont ismerete, alkalmazása az ábrázolásban. Tagolt térformák, térviszonyok, forma és tömegviszonyok képszerű megjelenítése (elképzeltek város, fantasztikus épületek). Arányrendszerek a alkotásban (lépték, kánon, modul, aranymetszés). Redukált és absztrahált formák létrehozása, rekonstrukciók. Monge vetületi rendszer, Kavalier axonometria, két iránypontos perspektíva (szerkesztés). Tervezett esemény, kitalált történet képes forgatókönyve. Mozgás, hang, fény, szín és statikus látványelemek együttes alkalmazása. Tárgyak fotózása, diaposzítívek, videófelvételek, számítógépes ábrák készítése.

2. Befogadás, megismerés

A szöveg és a kép kapcsolata a nyomtatványokban. Az írott sajtó, a képi kommunikációs rendszerek (TV, multimédiák, videó) hatásának jellemzői. A reklám szerepe.

3. Technikák

Művészeti technikák alkalmazása az anyag-forma-tartalom összefüggésében. A műszaki rajz technikája (szerkesztés). Új technikák kipróbálása: világítástechnika, elektronikus médiumok, folyamatábrák, részletrajzok mozgás-idő ábrázolása.

Értékelés

Szóbeli és rajzi megnyilatkozás egyéni és kollektív formái. Önálló megfigyelés, ötletes megoldás jutalmazása.

Feltételek

Szóbeli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbeli értékelése és osztályzása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archiválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbeli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szóbeli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy ízlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.

10. IV. Tárgy- és környezetkultúra

Szerkezet: soros

Óraszám

Iskolai: 13 óra

Cél

Elemző és konstruáló képesség fejlesztése. Az alkotó fantázia kibontakozása. A gondolkodásmód, a kulturális környezet és a használati tárgy minősége közötti összefüggés felismerése. A célnak megfelelő technika kiválasztása. Jártasság az anyagmegmunkálás, a szerelés és a szerszámok használatában. Igényesség a probléma, a szükséglet felismerésében.

Követelmény

Tudjanak alkalmazni tanult ábrázolási módokat készség szinten. Ismerjék fel és alkalmazzák a tárgytervezés folyamatában a forma-funkció-használhatóság-esztétikum követelményeit. Legyen jártasságuk a valós szükségletek felismerésében, meghatározásában, a kutatásra alapozott terv készítésében, a kivitelezésben és értékelésben. Legyen esztétikai igényük önmaguk és mások öltözködésével, közvetlen és tágabb környezetében szemben. Ismerjék a tárgykészítéshez felhasznált anyagok, eszközök tulajdonságait, lehetőségeit és korlátait. Ismerjék a balesetmegelőzési módokat. Ismerjenek és tervezzenek szokatlan megjelenésű és más kultúrához tartozó eszközt, épületet.

Előzmény

Tudják megfigyeléseiket, felismeréseiket, új gondolataikat vizuális jelekkel megfogalmazni. Ismerjék a vizuális közlésmódok üzenetét, a műszaki rajzot és a modellkészítés technikáját. Jártasságuk legyen anyagok megmunkálása, szerelés, építés folyamatában. Értsék és igényeljék a népművészetet!

Tartalom

1. Alkotás

Használati tárgyak rendeltetésének megfelelő tervezése (ajándék, öltözködés, bútor), kivitelezése. Fantázia alkotta szokatlan tárgyak tervezése, leírása. Lakótér, udvar, kert izléses formai kialakításának színdinamikájának, esztétikájának tervezése. Makett. Kutatásra alapozott terv készítése. Kivitelezés és értékelés.

2. Befogadás, megismerés

Az elképzelt megtervezett tárgy, tárgye gyüttes vagy környezet rendeltetésének, üzenetének, esztétikájának kialakítása, megértése, tudatos alkalmazása. A színek, formák összhangjának hangulatformáló hatásának vizsgálata. A szakszerű gondolkodásmód, a környezet és a konkrét tárgy minősége közötti összefüggés felismerése. A népművészet továbbélése korunkban.

3. Technikák

Modellkészítés, téri rekonstrukció tervezése fémről, fából, textilről, papírból, műanyagból. Anyagmegmunkálás, szerelés, építés kéziszerszámokkal, barkácsgépekkel.

Értékelés

Szóbeli és rajzi megnyilatkozás egyéni és kollektív formái. Önálló megfigyelés, ötletes megoldás jutalmazása.

Feltételek

Szóbeli ellenőrzés egyéni és kollektív formái. Az elkészült tanulói munkák szóbeli értékelése és osztályzása. A legjobb munkák kiállítása, pályázatokra küldése vagy iskolai archiválása, szemléltetésre való felhasználása. Az órákon nyújtott szóbeli teljesítmények értékelése, dicséret, megróvás, jutalmazás. Az önálló munkák jutalmazása.

A tanári értékelés mellett törekedni kell arra, hogy a tanulók saját és egymás munkáit megadott szempontok szerint szakszerűen és empátiával tudják értékelni. Szóbeli értékeléseik szabatosak és reálisak legyenek. Ezzel elérhető, hogy izlésük fejlődjön, látáskultúrájuk formálódjon.